

Právo Evropské unie

7. Přednáška – Společný trh – vnitřní trh, volný pohyb zboží, obchodní vztahy uvnitř EU

Vnitřní trh

- Jednotným evropským aktem byla vytvořena koncepce jednotného vnitřního trhu, tedy prostoru bez vnitřních hranic, v němž je zcela zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu.

Jednotný evropský akt

Hlavním cílem bylo dokončení jednotného vnitřního trhu a identifikace překážek, které ještě zbývaly k jeho dovršení:

- fyzické
- technické
- daňové

Vnitřní trh

- Jednotný vnitřní trh vzniká v roce 1993 se vstupem Maastrichtské smlouvy v platnost.
- je vymezen jako „prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn podle ustanovení této smlouvy volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu“

Volný pohyb zboží

- Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím.

Režim volného pohybu se vztahuje na tyto výrobky:

- a) výrobky, které mají svůj původ v členských státech,
- b) výrobky, které pocházejí ze třetích států, avšak které již jsou v některém členském státě ve volném oběhu, tj. ty výrobky, u nichž byly splněny dovozní náležitosti a zapláceno clo.

Vnitřní trh

- Předpoklady vytvoření vnitřního trhu států EU, které se týkají zboží (výrobků) jsou:
 - celní unie, zahrnující mezi členskými státy
 - zákaz cel na dovozy a vývozy, jakož i jakýchkoliv dávek s obdobným účinkem (vnitřní aspekt celní unie) a
 - přijetí jednotného celního tarifu (sazebníku) v jejich vztahu k třetím zemím (vnější aspekt)

Pojem „zboží“

- Smlouva nedefinuje pojem „zboží“. Smlouva používá pojmy „výrobky“ a „zboží“ jako synonyma.
- Jejich definici nepodává, avšak lze ji vyčíst z rozhodnutí Soudního dvora.
- Tato definice zní: „cokoli, co může být způsobilé k peněžitému hodnocení a co může být předmětem obchodní transakce“.

Pojem „cla“

- cly se rozumí veškeré dávky, které se vybírají podle celního sazebníku v souvislosti s přechodem zboží přes hranice.
- **Společný celní sazebník** nahradil do té doby existující národní celní sazebníky, členským státům není ponechána možnost vybírat na dovoz ze třetích zemí taková cla, jež v něm nejsou uvedena.

Cla a poplatky s účinkem rovnocenným clu

- Dovozní nebo vývozní cla a poplatky s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázány.
- Tento zákaz se vztahuje také na cla fiskální povahy.

Pojem „dávka s rovnocenným účinkem“

- Soudní dvůr takovou dávku vymezil v rozhodnutí Sociaal Fonds voor de Diamantarbeires, a to jako **„jakoukoli peněžní dávku, byť méně významnou, uloženou na základě toho, že zboží přechází státní hranice“**. Dávka přitom nemusí být inkasována na hranici, rozhodující je její vazba na dovoz zboží. Mnohdy je taková dávka označena jako „daň“.

Případy, ve kterých nejde o clo nebo o dávku s účinkem rovnocenným clu

- 1. dávka je vždy identická a je součástí všeobecného daňového systému,
- 2. je ukládána vždy stejným způsobem a
- 3. její výtěžek neslouží výhradně k prospěchu domácí (tuzemské) výroby.

Kvantitativní omezení dovozu a vývozu uvnitř EU

- Uplatňuje se tzv. kvantitativní omezení (restrikce), tedy omezení množství zboží dováženého nebo vyváženého.
- Jejich vyjádřením jsou tzv. dovozní a vývozní kvóty

Zrušení kvantitativních omezení dovozu a vývozu uvnitř EU

- Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou mezi členskými státy zakázána.
- Množstevní omezení vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázána.

Je možno specifikovat tato nedovolená opatření:

- a) Zvláštní podmínky stanovené pro dovážené, avšak nikoli pro stejné či obdobné tuzemské zboží, které narušují dovoz.
- b) Znesnadňování dovozu diskriminací mezi jednotlivými obchodními kanály.
- c) Favorizace, resp. preferenční režim pro domácí výrobky.

Dassonvillská definice

- opatření s obdobným účinkem jsou definována jako všechna obchodní pravidla přijatá členskými státy, která jsou s to narušit, přímo nebo nepřímo, skutečně nebo potencionálně, obchod v rámci Společenství.

První pravidlo rozumu – první princip Cassis

- Soudní dvůr má za to, že použití opatření obecného dopadu (tj. na zboží jak dovážené, tak i vlastní) nemusí být porušením kvantitativního omezení dovozu, je-li nutné k ochraně určitých kategorických požadavků členských států spadajících do oblasti tzv. veřejného zájmu.

Druhé pravidlo Cassis – princip proporcionality

- Bez řádného důvodu nesmí být bráněno tomu, aby zboží vyrobené a komercializované v jednom smluvním státě v souladu s jeho právem mohlo být uvedeno na trh jiného smluvního státu.
- Případná omezující opatření z důvodu uplatnění kategorických požadavků musí být proporcionální z hlediska svého cíle.

Shrnutí judikatury SD k pojmu opatření s rovnocenným účinkem jako kvantitativní omezení dovozu:

- 1. **Dassonville (1974)**: nejširší definice zahrnující jakékoli opatření členského státu, které je způsobilé omezit dovoz.
- 2. **Cassis de Dijon (1979)**: zavedení pojmu kategorické požadavky členského státu jako přípustný důvod omezení uvádění zboží na trh bez rozlišování dovážené-domácí, avšak s dodržáním principu proporcionality.

Shrnutí judikatury SD k pojmu opatření s rovnocenným účinkem jako kvantitativní omezení dovozu:

- **3. Keck a Mithouard (1993):** opatření týkající se způsobu prodeje zboží bez rozlišování dovážené-domácí (nikoli prezentace zboží) jsou přípustná.
- **4. Španělské jahody (1997):** nečinnost státu, který nebrání účinnému omezování dovozu zboží ze strany soukromých osob, je protiprávní a zakládá jeho odpovědnost.

Exempční klauzule

- Dovoz, vývoz nebo průvoz zboží lze zakázat nebo omezit, je-li to odůvodněno
 - - veřejnou mravností,
 - - veřejným pořádkem,
 - - veřejnou bezpečností,

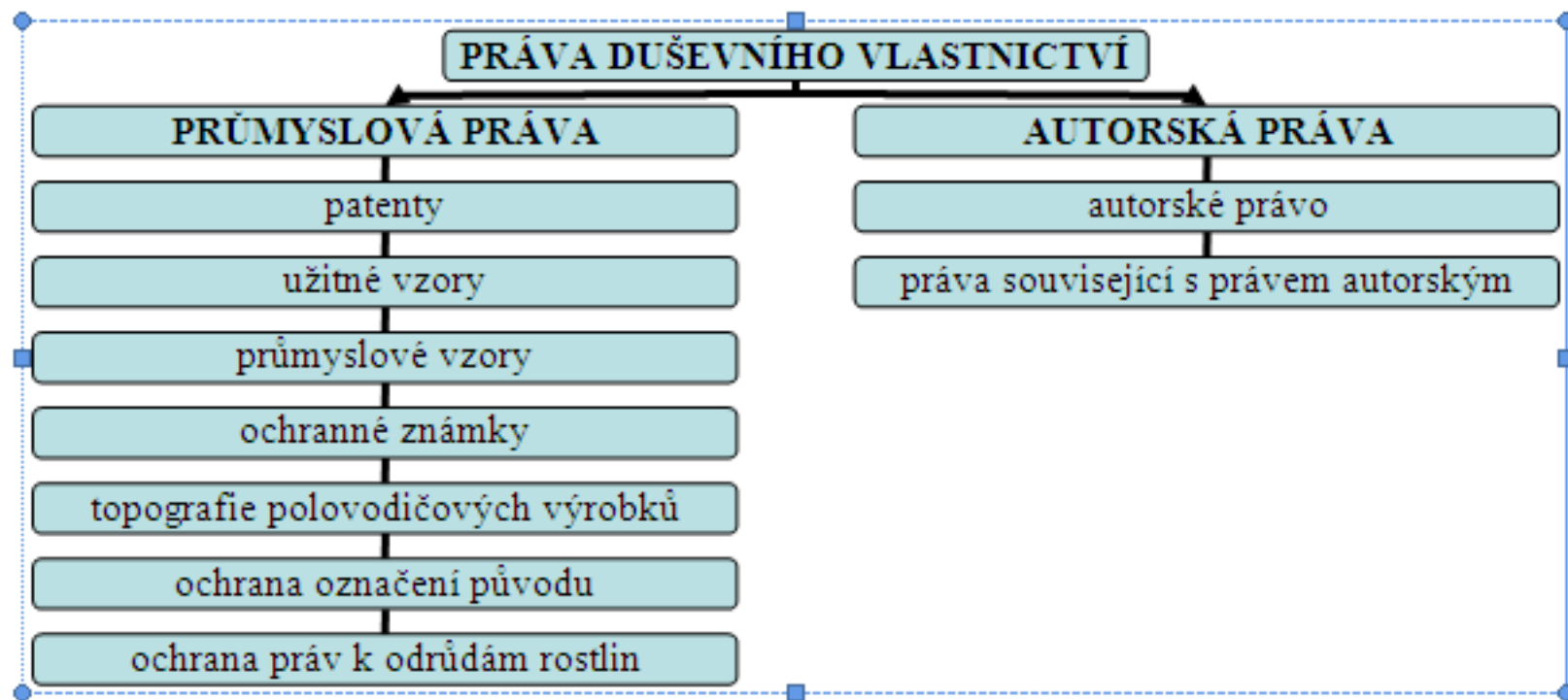
Exempční klauzule

- - ochranou zdraví a života lidí a zvířat a ochranou rostlin,
- - ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu,
- - ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví.

Duševní vlastnictví

- je majetek nehmotné povahy, který je výsledkem procesu lidského myšlení.
- lze mezi něj zařadit souhrny více či méně originálních myšlenek, námětů, návodů a řešení, jak měnit či pozměňovat okolní či vnitřní svět člověka.
- považujeme jen to, co je jedinečné, neopakovatelné a dostatečně originální.

Právo duševního vlastnictví

Ochrana průmyslového vlastnictví

- Uplatnění práv z duševního vlastnictví představuje vždy určitá omezení práv jiných subjektů, což dále znamená **zásah do volného pohybu zboží nebo do hospodářské soutěže v EU**

Ochrana průmyslového vlastnictví

- Je-li například výrobek výrobce z členského státu A chráněn patentem také v členském státě B, může být ve státě B vyráběn a distribuován jen se souhlasem původního výrobce (majitele patentu). Souhlas se uděluje formou **licenční smlouvy**.
- Tato licence zahrnuje výlučné právo jejího příjemce uvádět výrobek na trh ve státě B.
- Toto výlučné právo znamená, že příjemce licence může bránit dovozu tohoto zboží z kteréhokoli státu, včetně státu A, do státu B.

Teorie vyčerpání práv

- Zákaz nedovoleného dovozu je tedy možný jen v případě, že v druhém členském státě
 - a) není výrobek patentově chráněn a
 - b) majitel patentu účinného ve státě dovozu nedal k uvedení na trh v tomto druhém státě souhlas.
- Splněny musí být ovšem zároveň obě podmínky.

Nucená licence

- znamená zásah do autonomie vůle majitele patentu, resp. jedná se o výjimku ze zásady, že s patentem a právy k němu může disponovat pouze jeho majitel.
- slouží jako výjimečná „brzda“ užívaná v situacích, kdy majitel patentu si nechal patentovat konkrétní vynález za jiným účelem než za účelem jeho využívání. Např. proto, aby blokoval výzkum nebo/a vývoj v určité oblasti techniky.

Ochranné známky

- Zápis ochranné známky EU provádí **Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) ve španělském Alicante.**
- **<https://euipo.europa.eu/ohimportal/cs/about-euipo>**
- Ochrana je udělována na deset let s možností neomezeného obnovení.
- Přihlašovatel získá ochranu pro všechny státy EU.

Ochranné známky

- Majitel evropské známky může zabránit komukoli v EU označovat své zboží a služby známkou identickou nebo zaměnitelnou.
- Evropská ochranná známka má sice účinek na celém území EU, neruší však známky národní.

Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) – Alicante (Španělsko)

Ochranná známka

- Ochranná známka EU má jednotný účinek na celém území EU.
- Přihlašovatelé a majitelé známky EU mohou být fyzické a právnické osoby, a to nejen příslušníci členských států EU, ale i ty, které jsou příslušníky třetích států.

Ochranná známka

- Ochrana známky EU může být založena jen zápisem.
- Důvody pro odepření zápisu jsou absolutní (objektivní) a relativní (subjektivní).

Absolutní (objektivní) důvody pro odepření zápisu jsou:

- nezpůsobilost známky být vyjádřena graficky, nedostatek rozlišovací způsobilosti, spočívající v druhovém označení nebo v označení původu zboží, odporující veřejnému pořádku apod.
- pokud přihlašovatel v době podání přihlášky nebyl v dobré víře.

Relativními důvody pro odepření zápisu jsou:

- identita nebo podobnost s dříve zapsanou známkou.
- je třeba se vypořádat nejen se vztahem k zapsaným známkám EU, ale i k zapsaným národním známkám v členských státech.

Zabránění užívání identické značky se známkou EU

- výlučná práva majitele známky EU spočívají v možnosti zabránit komukoli užívat značku identickou se známkou EU pro označování zboží nebo služeb, pro které byla známka EU zapsána,
- totéž, jde-li o značku podobnou a zboží podobné, je-li zde možnost uvedení veřejnosti v omyl

Znamená to, že v těchto případech lze zakázat:

- umístování takové značky na zboží nebo jeho obal,
- nabízení, uvádění na trh nebo skladování zboží s touto značkou,
- dovoz nebo vývoz zboží označené takovou značkou,
- používání takové značky v obchodu a v reklamě